AHK/KW/23/63181

Master of Social Work (MSW) Part-II Semester-III (CBCS) Examination

SOCIAL POLICY, PLANNING AND DEVELOPMENT

Core Paper—3T1 (13)

Time : Three Hours] Maximum Marks : 80

N.B. :— (1) **ALL** questions are compulsory.

(2) All questions carry equal marks

1. सामाजीक धोरणाची व्याख्या करा आणि भारतातील शैक्षणिक धोरणाविषयी सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

सामाजीक धोरण आणि सामाजीक विकास यातील संबंधाबाबत चर्चा करा आणि राज्याच्या मार्गदर्शक तत्वावर संक्षिप्त प्रकाश टाका.

2. भारतातील सामाजीक धोरणाची उत्पत्त ी यावर निबंध लिहा.

किंवा

भारतातील शहरी आणि ग्रामीण विकासाबाबत सविस्तर लिहा.

3. सामाजीक नियोजनाची व्याख्या करून भारतातील सामाजीक नियोजनाची व्याप्ती यावर लिहा.

किंवा

योजना आयोगाची कायदेशीर स्थिति स्पष्ट करा आणि राज्य व केंद्र यांच्या मधील समन्वयाचे वर्णन करा.

4. सामाजीक विकासाची व्याख्या करून विकासाच्या घटकांची सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

सहस्त्राब्दी विकासाचे ध्येय स्पष्ट करा.

5. संक्षिप्त टिपणे लिहा :

अ) सामाजीक धोरणाची संकल्पना स्पष्ट करूण मूलभूत अधिकाराची चर्चा करा.

ब) सामाजीक योजनाचे महत्व व सामाजीक विकासाच्या विवीध प्रादपाचे वर्णन करा.

क) भारतातील दारीद्रय निर्मुलनावर निबंध लिहा.

ड) भारतातील स्वास्थ धोरणाची समिक्षा करा.

6. विकेन्द्रकरणाची आवश्यकता स्पष्ट करा आणि पंचायत राज व लोक सहभाग यावर सविस्तर लिहा.

किंवा

सामाजीक विकास व आधूनीकरण यावर प्रकाश टाका.

7. युवकांचे कल्याण

किंवा

संविधानाच्या आधारे सामाजीक धोरणाची मुल्ये स्पष्ट करा.

8. भारतातील महिला आणि बाल धोरणाची चर्चा करा.

किंवा

भारतातील नियोजन आयोगाची संविधानीक स्थिती सांगा.

9. सामाजीक विकासाची व्याख्या करा. मानव विकासाचे निर्देशक व निर्देशांक सांगा

किंवा

आधुनिकीकरणाची प्रक्रीया आणि सामाजीक विकास विस्तारपूर्वक लिहा.

10. भारतीय नियोजनाची ऐतिहासिक दश्ष्टिकोनातून चर्चा करा

किंवा

सामाजिक विकासाचे विविध दश्ष्टिकोण लिहा.

11. भारतातील सामाजिक धोरणाच्या इतिहासाचे विस्तश्त वर्णन करा.

किंवा

भारतातील समाज कल्याण धोरणाचे अनुसूचित जातीवर झालेल्या परिणामांची विस्तश्त चर्चा करा.

12. योजना आयोगाचा संविधानिक दर्जा व दारिद्र्य निर्मुलन कार्यक्रम

किंवा

13. सामाजिक धोरणाचे स्थायी कल्याणकारी प्रारूप.

AHK/KW/23/63182

Master of Social Work (MSW) (Part-II) Semester-III (CBCS) Examination
HEALTH CARE AND SOCIAL WORK PRACTICE

Specialization Paper—I (3T2) (Group—
B) Medical & Psychiatric Social Work-14

Time : Three Hours]

N.B. :— (1) **ALL** questions are compulsory. Maximum Marks : 80

(2) All questions carry equal marks

1. आरोग्य आणि त्याचे घटक' यावर सविस्तर लिहा.

किंवा

आरोग्य एक सामाजिक विकासाचा पैलु'कृचर्चा करा.

2. भारतातील आरोग्य सेवेची संरचना व कार्ये स्पष्ट करा.

किंवा

राष्ट्रीय आरोग्य धोरणकृ२०१७ ची उद्दीष्टे व ठळक वैशिष्ठ्ये विशद करा.

3. दिव्यांगांकरीता निवासी संस्था व समाजकार्य सराव यावर सविस्तर टिप लिहा.

किंवा

'लोकबिरादरी' प्रकल्पाची उद्दीष्टे व कार्याचे वर्णन करा.

4. 'प्रजनन व बाल आरोग्य' यावर निबंध लिहा.

किंवा

सामाजिक चिकीत्सा

5. संक्षिप्त टिपणे लिहा :

अ)आरोग्य सेवेकरीता अशासकीय संघटनांची भुमिका.

ब) आरोग्य म्हणजे काय ? भारतातील आरोग्य परिदृष्यचे वर्णन करा.

क) प्रतिबंधात्मक चिकीत्से वर सविस्तर चर्चा करा.

ड) राष्ट्रिय आरोग्य योजना आणि कार्यक्रम" ह्यावर सविस्तर चर्चा करा.

6. आल्मा आटा जाहिरणामा पश्चात भारतातील भुमिका विषद करा.

किंवा

सामान्य रूग्णालय ह्यावर सविस्तर निबंध लिहा. सामान्य रूग्णालयात वैद्यकीय समाजकार्यकर्त्याची भुमीका विषद करा.

7. शारिरीक व मानसीक दृष्ट्या दिव्यांग असलेल्या मुलांच्या शाळेत वैधकीय समाजकार्यकर्त्यांची भुमिका स्पष्ट करा

किंवा

8. सर्च प्रकल्पाची संकल्पना, घटक आणि धोरणांवर प्रकाश टाका.

किंवा

जामखेड प्रकल्पावर सविस्तर निबंध लिहा.

9. जागतीक आरोग्य संघटना

किंवा

''सामुदायीक औषध'' या संकल्पनेची सविस्तर चर्चा करा

10. भारतातील प्राथमीक, दूयम आणि तृतीय स्तरावरील 'आरोग्य देखभाल रचना' ही संकल्पना स्पष्ट करा.

किंवा

राष्ट्रीय आरोग्य धोरण आणि नियोजनाचे टिकात्मक मुल्यांकन लिहा.

11. समुदाय आरोग्य केंद्र व आरोग्य पर्यटन.

किंवा

आरोग्याची संकल्पना दया. समुदायातील लोकांच्या आरोग्य दर्ज्याचे विभिन्न निर्धारक लिहा.

12. सामाजिक औषध, सामुदायिक औषध आणि प्रतिबंधात्मक औषध यावर विस्तश्त लिहा.

किंवा

सामान्य दग्णालय आणि आरोग्य शिबिरात वैदयकिय समाजकार्यकर्त्याची भुमिका चे वर्णन करा.

13. सर्वसमावेशक आरोग्य काळजीत अशासकिय आणि खाजगी क्षेत्रांची भुमिका यावर निबंध लिहा.

किंवा

'आम्ही आमच्या आरोग्यासाठी'

14. सकारात्मक आरोग्याची व्याख्या लिहा आणि आतंरनिरसनाचे विभिन्न स्तर स्पष्ट करा.

किंवा

रक्तपेढी आणि नेत्रपेढी मध्ये वैद्यकिय समाजकार्यकर्त्याची कार्ये विशद करा.

15. रोगांचे वर्गीकरण व कारणे

किंवा

मतीमंदांच्या निवासी संस्थांमध्ये वैद्यकिय समाजकार्यकर्त्याची कार्ये.

AHK/KW/23/63183

Master of Social Work (MSW) (Part-II) Semester-III (CBCS) Examination

MEDICAL INFORMATION FOR SOCIAL WORKERS

Specialization Paper—II (3T3) Group—
B) Medical & Psychiatric Social Work-15

Time : Three Hours]

N.B. :— (1) **ALL** questions are compulsory. Maximum Marks : 80

(2) All questions carry equal marks

1. स्वास्थ्याची संकल्पना स्पष्ट करा. स्वास्थ्याचे घटक व निर्धारक यावर सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

रोगाची संकल्पना आणि त्याचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.

2. हृदय रोगावर सविस्तर चर्चा करा

किंवा

क्षयरोगाचे लक्षणे, कारणे आणि उपचाराचे वर्णन करा.

3. लैंगिक आजार (STD) म्हणजे काय ? HIV/AIDS बाबत वर्णन करा.

किंवा

श्वसन संस्थेबाबत सविस्तर चर्चा करा.

4. वैद्यकीय क्षेत्रातील विविध उपचार पद्धतीवर सविस्तर लिहा

किंवा

वैद्यकीय समाजशास्त्र म्हणजे काय ? वैद्यकीय समाजशास्त्राचा वैद्यकीय समाजकार्याशी संबध स्पष्ट करा.

5. संक्षिप्त टिपणे लिहा :

अ) शालय क्रिया

ब) स्मश्तीभ्रंश आजार

क) प्राथमिक आरोग्य केंद्र.

ड) रूग्ण आणि त्याच्या कुटूंबीयांना सामोरे जावे लागणाऱ्या सामाजिक, आर्थिक समस्यावर विस्तृत लिहा.

6. मधुमेहाची कारणे लिहा आणि मधुमेह पिडित रूग्णासोबत वैद्यकीय समाजकार्य मध्यस्ती स्पष्ट करा.

किंवा

'हृदयरोग' रोगाची लक्षणे आणि कारणे लिहा आणि समाजकार्य मध्यस्थिचे वर्णन करा.

7. कुष्ठरोगाचे प्रकार, लक्षणे आणि उपचार पद्धती स्पष्ट करा.

किंवा

एच.आय.व्ही/एड्स ची कारणे लिहा आणि रूग्णासोबत विभिन्न समाजकार्य मध्यस्थी यावर सविस्तर लिहा

8. पचन व्यवस्था यावर निबंध लिहा.

किंवा

'वैद्यकीय समाजकार्यकर्त्याची चमू मध्ये भूमिका' यावर विस्तृत टिपा लिहा.

9. सामाजिक चिकीत्सा व वैद्यकीय समाजशास्त्र

किंवा

क्षय रोग व उच्च रकतदाब

10. आर्युवेद औषधी व दमा

किंवा

रक्तातील पेंशिचा अशक्तपणा

11. जिवत सहायक सेवा.

किंवा

आशिल एक व्यक्ती संकल्पना स्पष्ट करा. विविध आजारा बाबत वैद्यकीय आणि मानसिक घटकांच्या महत्वाची चर्चा करा.

12. कर्करोगाची लक्षणे, कारणे आणि उपचार यांचे वर्णन करा.

किंवा

'आयुष' यावर निबंध लिहा.

13. प्रमुख वैद्यकीय प्रक्रिया आणि त्यांचे परिणामांची चर्चा करा.

किंवा

14. अल्झायमर व सिकलसेल ॲनेमिया

AHK/KW/23/63184

Master of Social Work (MSW) (Part-II) Semester-III (CBCS) Examination

MEDICAL SOCIAL WORK

Specialization Paper—II (3T4) Group—
B) Medical & Psychiatric Social Work-16

Time : Three Hours] Maximum Marks : 80

N.B. :— (1) **ALL** questions are compulsory.
(2) All questions carry equal marks

1. वैद्यकीय समाज कार्याची संकल्पना स्पष्ट करा आणि यु.के., यु.एस.ए. व भारतातील ऐतीहासीक विकास स्पष्ट करा.

किंवा

वैद्यकीय-कायदेशिर प्रकरणाचा अर्थ आणि स्वरूप यावर टिपा लिहा.

2. आरोग्य सेवेशी संबंधित कायदयाची गरज स्पष्ट करा. वैद्यकीय गर्भपात (MTP) कायदयातील मुख्य तरतुदींची चर्चा करा.

किंवा

विकलांगता आणि क्षती याचा अर्थ सांगा. विविध अपंगत्वाचे प्रतिबंधन यावर टिपा लिहा.

3. भारत सरकारच्या विकलांगतेच्या संदर्भात विविध प्रकल्पावर टिपा लिहा.

किंवा

महिला आणि एल.जी.बी.टी.क्यु. (LGBTQ) गटाच्या विविध आरोग्य प्रश्नांचे वर्णन करा.

4. नैतीक वैद्यकीय व्यवहाराचे मुद्दे व सामान्य औषधे Generic Medicines)-

किंवा

राष्ट्रीय न्यास कायदा (National Trust Act) १९९९.

5. संक्षिप्त टिपणे लिहा :

अ) सांघीक कार्य दश्ष्टीकोन आणि रूग्नांचे अधिकार यावर सविस्त्तर लिहा.

ब) भारतातील आरोग्य काळजी सेवेच्या संरचना चे वर्णन करा.

क) भारतातील राष्ट्रीय आरोग्य धोरण यावर विस्त्तश्त टिपणी लिहा.

ड) सामान्य आणि खाजगी दवाखान्यात वैद्यकिय समाजकार्य कर्त्याच्या भूमिकेचे वर्णन करा.

6. शारीरिक आणि मानसिक अपंगत्वा करिता निवासी संस्था चे महत्व लिहा.

किंवा

ग्रामिण भारतात आरोग्य काळजी व्यवस्थेत N.G.O. ची भूमिका विषद करा.

7. W.H.O. ची भूमिका व आरोग्य पर्यटन.

किंवा

आरोग्य शिक्षणामध्ये अर्थ, पद्धती आणि उद्देश यावर सविस्तर लिहा.

8. विकलांग लोकांचा कायदा, २०१६ हक्कांयावर सविस्तर लिहा.

किंवा

वैद्यकीय उपचारामध्ये अवयव दानाशी संबंधीत नैतिक मुद्दे सविस्तर लिहा.

9. इ.एस.आय. योजनेचे उद्देश आणि विशेषताएं

किंवा

वृद्ध व्यक्तींच्या समस्या व सरोगेसी (Surrogacy)

10. वैद्यकिय समाजकार्य म्हणजे काय ? त्यांचा ऐतिहासिक विकास सांगा.

किंवा

वैद्यकिय समाज कार्यकर्त्यासाठी आवश्यक विभिन्न कार्य क्षमतांची चर्चा करा

11. वैद्यकिय समाजकार्य कर्त्याला सामोरे जाणा लागणाऱ्या मर्यादा स्पष्ट करा.

किंवा

कर्मचारी राज्य विमा योजनेची उद्दीष्ट्ये आणि मुख्य वैशिष्ट्ये द्या.

12. प्रसुतीपूर्व लिंग निदान प्रतिबंधक कायदा, (PCPNDT Act) १९९४ यावर विस्तृत टीप लिहा.

किंवा

विकलांगतेची संकल्पना स्पष्ट करा. विकलांगतेचे विभिन्न प्रकार आणि त्यांची कारणे स्पष्ट करा.

13. महिलांच्या विभिन्न आरोग्य प्रश्नांची चर्चा करा.

किंवा

जनुकिय समुपदेशन व इच्छामरण.

14. स्वास्थ्य क्षेत्रातील विभिन्न समाजकार्य पद्धतींचे उपयोजन यावर निबंध लिहा.

किंवा

'रूग्णांचे अधिकार' आणि 'जीवनाची गुणवत्ता' वर्णन करा.

15. 'भारताची पूनर्वसन परिषद' यावर सविस्तर टिपा लिहा.

AHK/KW/23/63185

Master of Social Work (MSW) (Part-II) Semester-III (CBCS) Examination

APPLICATION OF SOCIAL WORK SKILLS

Elective Course—I (3T5) Group—17

Time : Three Hours]

N.B. :— (1) **ALL** questions are compulsory. Maximum Marks : 80

(2) All questions carry equal marks

1. समाजकार्य सरावात, कौशल्याचा अर्थ स्पष्ट करा. समाजकार्य सरावामध्ये वेगवेगळ्या कौशल्यांची गरज व महत्व सांगा.

किंवा

समाजकार्य सरावामध्ये कौशल्याच्या प्रकाराचे विस्तृत वर्णन करा.

2. प्रशासकीय कौशल्याचे वर्णन करा.

किंवा

समुपदेशन कौशल्यावर निबंध लिहा.

3. समुपदेशनाची संकल्पना सांगा. विवाहपूर्व व वैवाहीक समुपदेशन यावर सविस्तर लिहा.

किंवा

''जीवनाच्या कठीण प्रसंगातील समुपदेशन'' वर्णन करा.

4. वैयक्तीक समस्या आणि आंतरवैयक्तीक समस्या मधील समुपदेशन यावर चर्चा करा.

किंवा

सेवानिवृत्ती आणि जराअवस्थेमध्ये समुपदेशन.

5. संक्षिप्त टिपणे लिहा :

अ)समाजकार्य व्यवहारातील सादरीकरण कौशल्य यावर सविस्तर लिहा

ब) समाजकार्यातील प्रशासकीय व्यवहारामध्ये दस्तऐवज आणि जालीकरण कौशल्य स्पष्ट करा.

क) प्रकल्प प्रस्ताव आणि निधी प्रस्ताव यावर निबंध लिहा.

ड) समुपदेशनाची व्याख्या करा आणि वर्तमान स्थितीमध्ये शालेय समुपदेशनाची आवश्यकता आणि महत्व चर्चा करा.

6. समुपदेशनाची व्याख्या स्पष्ट करून वर्तमान स्थितीमध्ये पालक समुपदेशनाची आवश्यकता आणि महत्व चर्चा करा.

किंवा

एच.आय.व्ही/एड्सकरिता समुपदेशनाची आवश्यकता आणि महत्व स्पष्ट करा.

7. निवृत्ती व वृद्धत्वामुले होणारे आधार यावर समुपदेशनाची आवश्यकता यावर चर्चा करा.

किंवा

समाजकार्य व्यवहारातील संप्रेषण कौशल्य यावर सविस्तर लिहा.

8. "ग्रामीण सहभागी समीक्षा" (पी.आर.ए.) यावर निबंध लिहा.

किंवा

निवृत्ती व वृद्धत्वामुले होणारे आधार यावर समुपदेशनाची आवश्यकता यावर चर्चा करा.

9. गट निर्मिती, संदेशवहन व कार्यक्रम अंमलबजावणीचे कौशल्य.

किंवा

कौटुंबीक समुपदेशन कौशल्य.

10. समाजकार्य व्यवहारातील सादरीकरण कौशल्य यावर सविस्तर टिप्पणी लिहा

किंवा

लैंगिक समस्या करिता समुपदेशनाची आवश्यकता आणि महत्व स्पष्ट करा.

11. "आपातकालीन स्थिती मध्ये समुपदेशनाची महत्वाची भुमिका आहे." चर्चा करा. कौशल्याचे प्रकार

किंवा

''महिलांकरीता कौशल्य प्रशिक्षण कार्यक्रम'' यासाठी निधी उपलध्ध करून देण्यासंबंधी स्टेट बॅक ऑफ इंडियाला प्रस्ताव लिहा.

12. ''ज्येष्ठा करीता समुपदेशन करणे ही आजच्या काळाची निर्माण झालेली गरज आहे'' चर्चा करा

किंवा

मुलाखतीचे कौशल्य व मृत्यु प्रसंगी मार्गदर्शन

13. समाजकार्यातील मूल्यांकन कौशल्य, आधुनिक व विशेष कौशले.

किंवा

14. आतरव्यक्तीगत समस्यांचे स्वरूप.

15. शासकीय कौशल्ये यावर विस्तृत टिपण लिहा.